

Asia: VM003:00/2017 VM/155/03.01.00/2018

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta sekä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 5 §, 6 § ja 7 §:n 1 momentin kumoamisesta

1. Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

-

2. Kommentit lakiehdotuksen pykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin

1 luku: Yleiset säännökset

Säädöksen soveltamisala 3 § 3 momentti: ”ei sovelleta työpaikoilla käytettäviin rajalliselle määrälle henkilöitä tarkoitettuihin intranet- ja ekstranet -verkkosivustoihin ja mobiilisovelluksiin; kuitenkin tätä lakia sovelletaan viranomaisen henkilöstöhallinnon digitaalisiin palveluihin;”

Lakiluonnoksen kyseinen kohta tarvitsee täsmennystä ja myöskin vastuunmäärittelyä etenkin valtion yhteisten palvelukeskusten tuottamien palveluiden osalta vastuun määrittämiseksi. Tämä koskee erityisesti henkilöstöhallinnon tarjoamia ja etenkin välittämiä digitaaliset palveluja.

Laki ei koske työpaikan sisäisiä intranetteja, joiden käytettävyys toteutetaan työpaikan henkilökunnan ja toiminnan tarpeiden perusteella.

Kohdassa 5 on rajattu pois verkkokartat ja karttapalvelut ja mukana on viittaus navigointiin. Rajaus on sinänsä erittäin hyvä, jos sillä tarkoitetaan että näille kuten muille ei voida asettaa tavanomaisia saatavuusvaatimuksia. Paikkatietopalveluille kuten muille asiantuntijapalveluille tulee olla kyseisen palvelun kannalta riittävä toiminnollisuus ja saavutettavuus on oleellinen laatukriteeri. Näihin palveluihin ei voi kohdistaa yleisiä saavutettavuusvaatimuksia. Tavoitteen saavuttamisen

edistämiseksi palvelukuvauksen yhteyteen voisi edellyttää lisättäväksi kyseisen palvelun saavutettavuuskuvauksen ja sen perustelut.

Kohdassa 7 on käsitelty kulttuuriperintökokoelmien ilmentymiä. Tätä voisi laajentaa koskemaan laajaa joukkoa arkistoitua materiaalia. Lain Siirtymäsäännöksissä viitataan ohjelmistojen tiedostomuotoihin, jotka on julkaistu 23.9.2018 jälkeen. Kaiken julkaistavan materiaalin saavutettavuudessa tulee olemaan rajoituksia ja uusi laki ei saisi estää vanhojen aineistojen avaamista julkiseksi siinä muodossa kuin ne on aikoinaan tehty.

2 luku: Viranomaisten digitaalisten palvelujen järjestäminen yleisölle

GTK:lla ei ole erityisiä lainsäädännön edellyttämiä palveluita INSPIRE-direktiivin ja sitä vastaavan kansallisen lainsäädännön lisäksi. Tavoitteena oleva viranomaisen velvollisuus suunnitella ja ylläpitää digitaaliset palvelun siten, että niiden tietoturvallisuus, tietosuoja, löydettävyys ja helppokäyttöisyys on varmistettu, on kannatettava. Lakiluonnoksessa olevaa määrittelyä voisi täsmentää seuraavasti:

”Lisäksi viranomaisten on yhteistyössä varmistettava digitaalisten palvelujen yhteensopivuus yleisesti käytettyjen ohjelmistojen ja tietoliikenneyhteyksien kanssa. Digitaalisen palvelun tietosisällön on oltava hyvän julkisuus- ja salassapitorakenteen mukainen. Viranomaisen on huolehdittava sen vastuulla olevien digitaalisten palvelujen saatavuudesta. Digitaalisten palvelujen käyttökatkot on ajoitettava ajankohtaan, jolloin digitaalisten palvelujen käyttö on vähäistä ja niistä on tiedotettava ennalta. Viranomaisen on julkaistava käyttökatkon ajaksi ohjeet, miten jokainen saa asiansa hoidetuksi vaihtoehtoisella tavalla. Viranomaisen on varmistettava digitaalisten palvelujensa riittävä yhteensopivuus hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) 3 §:ssä säädettyjen tukipalvelujen sekä muiden viranomaisten digitaalisten palvelujen kanssa. Viranomaisille palveluita tuottavien palvelukeskusten tulee tukea muille viranomaisille asetettuja vaatimuksia yhteisvastuullisesti.”

Viranomaisien lakisääteisesti tuottamat asiointipalveluiden, joiden käyttöön on velvoite, saavutettavuusvaatimukset pitäisi erottaa viranomaisten tuottamista muista yleishyödyllisistä palveluihin kohdistetuista vaatimuksista. Kustannusten kasvun ja palveluiden kehittämisen epäedulliset vaikutukset haittaisivat palveluiden saatavuuden kehittymistä.

Digitaalisten palvelujen saavutettavuutta tulisi ohjata kunkin palvelun palvelutasotarve.

3 luku: Digitaalisten palvelujen saavutettavuus

Saavutettavuusselosteen tulisi olla osa tietojärjestelmäselostetta.

4 luku: Saavutettavuusvaatimusten valvonta ja oikeussuoja

-

5 luku: Erinäiset säännökset

-

3. Kommentit vaikutusten arviointiin

-

4. Muut kommentit

-

Eklund Mikko
Geologian tutkimuskeskus

Kahra Antti
Geologian tutkimuskeskus - Strategia ja digitaalisuus -vastuualue